



**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU**

**METODOLOGIJA
STATISTIKE PRAVOSUĐA**

Sarajevo, 2021

PРАВНА OSNOVA ISTRAŽIVANJA

Pravni osnov za prikupljanje, obradu i publikovanje podataka o punoljetnim, maloljetni učiniteljima krivičnih/kaznenih djela i privrednim sporovima su:

- Zakon o statistici Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br.63/03 i 9/09)
- Program provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za period 2021-2024. godine
- Plan provođenja statistički istraživanja od interesa za Federaciju BiH za 2020. godinu.

CILJ I SADRŽAJ ISTRAŽIVANJA

Glavni cilj provođenja statističkog istraživanja jesu pokazatelji u proučavanju statistike kriminaliteta i privrednih sporova koji proizilaze iz međusobnih privrednih odnosa vlasnika radnji i drugih pojedinaca koji u okviru svog registriranog zanimanja obavljaju neku privrednu djelatnost.

IZVJEŠTAJNE JEDINICE

Izvještajne jedinice koje popunjavaju i dostavljaju statističke obrasce su: Kantonalna tužilaštva, općinski i kantonalni sudovi Federacije BiH.

OBUH VAT ISTRAŽIVANJA

Obuhvat statistike pravosuđa potpun je, jer se statističkim istraživanjem obuhvataju svi punoljetni i maloljetni počinitelji kaznenih djela i svi pojedinci privrednih sporova koji proizilaze iz njihovih međusobnih odnosa.

STATISTIČKI KONCEPTI I DEFINICIJE

Kriminalitet u smislu statističkih istraživanja obuhvata pojavu od podnošenja prijave za učinjeno krivično djelo do pravomoćnog okončanja postupka od strane nadležnog organa (kantonalnih tužilaštava, općinskih i kantonalnih sudova).

Krivično djelo je protivpravno djelo koje zakonom propisano kao krivično djelo, čija su obilježja propisana zakonom i za koje je zakonom propisana krivičnopravna sankcija.

Punoljetni učinioci krivičnih djela jesu osobe koje su u vrijeme učinjenja krivičnog djela imale navršених 18 godina života, a krivično djelo učinila kao: učinitelj, saučinitelj, podstrekač i pomagač.

Prijavljeno lice- poznati počinitelj je punoljetni učinilac krivičnog djela protiv koga je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen odlukom kojom je: odbačena krivična prijava, pokrenuta istraga, obustavljena istraga, podignuta optužnica ili optužni prijedlog.

Prijavljeno lice- nepoznati počinitelj je lice protiv kojeg je tužilaštvu podnesena krivična prijava, a koje po isteku godine dana od podnošenja prijave nije otkriveno.

Optuženo lice jeste punoljetno lice protiv koje je sudu podnijeta optužnica, optužni prijedlog ili privatna tužba, protiv kojeg je postupak pravosnažno završen odlukom suda kojom se postupak obustavlja, optužba odbacuje, oslobađa se optužbe ili se određuje prisilni smještaj za neuračunljivu osobu ili se lice proglašava krivim.

Osuđeno lice je punoljetno lice koje je proglašeno krivim i prema kome su izrečene krivične sankcije: zatvor, novčana kazna, sudska opomena ili se osoba proglašava krivom, a oslobađa kazne.

Maloljetni učinioci krivičnih djela jesu osobe koje su u vrijeme učinjenja krivičnog/kaznenog djela imale navršених 14 godina, a nisu navršile 18 godina života, prema kojima postupak po krivičnoj/kaznenoj prijavi nije pokrenut (odbačena prijava), pripremni postupak je obustavljen ili je podnesen prijedlog za izricanje sankcije.

Mlađi maloljetnik jeste osoba koja je u vrijeme počinjenja krivičnog djela navršila 14, a nije navršila 16 godina života.

Stariji maloljetnik jeste osoba koja je u vrijeme počinjenja krivičnog djela navršila 16, a nije navršila 18 godina života.

Lice koje u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršilo 14 godina, nije krivično odgovorno, tj. ne mogu mu se izreći krivične sankcije ni primjeniti druge mjere. Ova lica nisu obuhvaćena statističkim istraživanjima.

Prijavljena osoba jeste maloljetni učinitelj krivičnog djela prema kome je postupak po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen odlukom kojom je: odbačena prijava, obustavljena istraga ili je podnjet prijedlog za izricanje krivične sankcije.

Optužena osoba jeste maloljetni učinitelj prema kojoj je krivični postupak pred vijećem za maloljetnike pravomoćno završen odlukom kojom je obustavljen postupak pred vijećem ili se izriče sankcija.

Osuđena osoba jeste maloljetni učinitelj krivičnog djela prema kome je izrečena sankcija (maloljetnički zatvor ili odgojna mjera).

Privredni/gospodarski sporovi –su sporovi koji proizilaze iz međusobnih privrednih odnosa vlasnika radnji i drugih pojedinaca, koji u okviru svog registriranog zanimanja obavljaju neku privredu djelatnost.

INSTRUMENTARIJ

Za provođenje ove statističke aktivnosti koristi se upitnici:

- Statistički upitnik za punoljetnu osobu protiv koje je postupak po kaznenoj prijavi i istraga završena /SK-1/ ;
- Statistički upitnik za optuženu punoljetnu osobu protiv koje je kazneni postupak pravomoćno završen /SK-2/;
- Statistički upitnik za maloljetnu osobu prema kojoj je postupak po kaznenoj prijavi i pripremni postupak završen /SK-3/;
- Statistički upitnik za maloljetnu osobu prema kojoj je postupak pred vijećem pravosnažno završen/SK-4/
- Statistički upitnik za pravosnažno riješen privredni spor /SPS-11/.

POVJERLJIVOST – POSTUPANJE SA PODACIMA

Statističku povjerljivost određuju članovi 36. do 39. Zakona o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 63/03 i 9/09) i svi zaposlenici Federalnog zavoda za statistiku dužni su ih se pridržavati:

Član 37. - "Tokom prikupljanja, obrade i distribucije statističkih podataka Federalni zavod i drugi zakonom ovlašćeni organi i ustanove poduzeće sve neophodne mjere organizacione, regulatorne, upravne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korišćenja u druge a ne u statističke svrhe."

Član 38. - „Osobe koje imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon prestanka radnog odnosa.“

Član 39. -"U svrhe obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti Federalni zavod i ovlašćeni organi za poslove statistike mogu, na osnovu pisanog zahtjeva, davati individualne podatke, bez da se iz tih podataka može direktno ili indirektno prepoznati individualna izvještajna jedinica.

O korištenju statističkih podataka iz stava 1. ovoga člana sklapa se poseban ugovor na osnovu kojeg se korisnik obavezuje, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, da će statističke podatke koristiti samo u svrhu koja je navedena u zahtjevu, da ih neće davati na uvid i korištenje neovlaštenim osobama te da će ih nakon upotrebe uništiti.

Federalni zavod i ovlašćeni organi za poslove statistike vode evidenciju o korisnicima iz stava 2. ovoga člana i svrsi za koju su statistički podaci dati na raspolaganje.